

DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikatlong Markahan – Modyul 1
(Kaugnayan ng Pagpapahagala at Birtud)
(Linggo: Una)

Edukasyon sa Pagpapakatao – Ikapitong Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan –Modyul 1: Kaugnayan ng Pagpapahalaga at Birtud

Ikalawang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Russell A. Regidor

Editor: Venus V. Mañoza

Tagasuri: Lorna R. Renacia, Hana Lou G. Uy,
Ana Melissa T. Venido, Florence A. Casquejo

Tagaguhit: Elmar L. Cabrera, Venus V. Mañoza

Tagalapat: Venus V. Mañoza

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V	Rosela R. Abiera
Fay C. Luarez, TM, Ed.D., Ph.D.	Maricel S. Rasid
Nilita L. Ragay Ed. D.	Elmar L. Cabrera
Donre B. Mira Ed. D.	

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental
Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117
E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Kaugnayan Ng Pagpapahalaga at Birtud.

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa Kaugnayan ng Pagpapahalaga at Birtud.

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa. Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

MGA KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

Nakikilala ang pagkakaiba at pagkakaugnay ng birtud at pagpapahalaga.

EsP7PB-IIIa-9.1

Natutukoy

- a. ang mga birtud at pagpapahalaga na isasabuhay at
- b. ang mga tiyak na kilos na ilalapat sa pagsasabuhay ng mga ito

EsP7PB-IIIa-9.2

Mga Layunin

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan, at pag-unawa:

Kaalaman: Naipapaliwanag ang mga uri ng birtud at pagpapahalaga;

Saykomotor: Natutukoy ang konsepto ng Birtud at Pagpapahalaga at ang kaibahan nito; at

Apektiv: Naisasabuhay ang mga birtud at pagpapahalaga sa pamamagitan ng mga angkop na gawi.

Subukin

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang mga tanong. Isulat ang titik ng pinakaangkop na sagot sa inyong kuwaderno.

1. Ano ang moral na birtud na gumagamit ng kilos-loob upang ibigay sa tao ang nararapat para sa kanya: sino man o ano man ang kanyang katayuan sa lipunan?
A. Karunungan B. Katarungan C. Kalayaan D. Katatagan
2. Ang birtud na nagpapatatag at nagpapatibay sa tao na harapin ang anumang pagsubok o panganib.
A. Katatagan B. Moral C. Katarungan D. Kalayaan
3. Alin sa mga sumusunod na pahayag ang *hindi totoo* tungkol sa halaga (values)?
A. Ito ay nagmula sa salitang Latin na *valore*
B. Ito ay obheto ng ating intensyonal na damdamin.
C. Ito ay nababago depende sa tao, sa lugar at sa panahon.
D. Ito ay nangangahulugang pagiging matatag o malakas at pagiging makabuluhan.
4. Ito ay galing sa salitang Latin na *virtus* na nangangahulugang “pagiging tao”, pagiging matatag at pagiging malakas.
A. Birtud B. Gawi C. Moral D. Pagpapahalaga
5. Ano ang pinakanatural at pinakamahalagang tagapagpaganap ng pagpapahalaga?
A. Pamana ng Kultura C. Pamilya at Pag-aaruga sa anak
B. Mga Kapwa Kabataan D. Guro at Tagapagturo ng relihiyon
6. Ito ay hindi lamang kinagawiang kilos kundi kilos na pinagpasyahang gawin ayon sa tamang katuwiran.
A. Birtud B. Gawi C. Moral D. Agham
7. Alin sa mga sumusunod na pahayag ang *hindi totoo* tungkol sa birtud?
A. Ang birtud ay laging nakaugnay sa pag-iisip at kilos ng tao.
B. Ang salitang birtud ay galing sa salitang Latin na *virtus* o *vir*.
C. Ang birtud ay natural lamang na taglay ng lahat ng nilikha ng Diyos.
D. Lahat ng nabanggit
8. Ang mga sumusunod ay mga tungkulin ng pamilya sa paghubog ng mga halaga ng kanilang anak **MALIBAN** sa:
A. Ituro sa mga anak na ang pagsisinungaling ay tama.
B. Ituro ang magpapahalaga hindi lamang sa sarili kundi mas higit para sa kapwa
C. Gabayan ang isang bata na kilalanin, unawain, isapuso, at isabuhay ang pangkalahatang katotohanan
D. Ituro ang prinsipyong moral sa pamamagitan ng kanilang ugali, pansariling kaisipan at salita.

9. Alin sa mga sumusunod ang **MALI** tungkol sa birtud?
- A. Ang birtud ay paulit-ulit na kilos na makakasama sa ibang sarili at kapwa.
 - B. Ang birtud ay hindi taglay ng tao sa kaniyang kapanganakan.
 - C. Ang birtud ay pinagpasiyahang gawin ayon sa tamang katuwiran.
 - D. Ang birtud ay nangangahulugang pagiging malakas at matatag.
10. Alin sa mga sumusunod na pahayag ukol sa Halagang Pangkultura/Panggawi ang hindi totoo?
- A. Ito ay may layunin na gumawa ng masama sa kapwa.
 - B. Ito ay halagang nagmula sa tao.
 - C. Ito ay may mithiin na tumatagal at nanatili.
 - D. Halimbawa nito ay ang pansariling pananaw, opinyon, ugali o damdamin.

Balikan

Sa mundong ibabaw na kinabibilangan ng tao ay kaakibat ang pagpapasiya o pagpipili kung ano ang Tama at Mali o Mabuti at Masama. Sa paghubog ng katauhan ay may maraming mga dapat isaalang-alang para makamit ang tagumpay at kasukdulang minimithi na may kasamang pag-iingat sa anumang kilos na akma o karapat-dapat. Ano-ano ba ang mga kinakailangan para matuto kang mamili at matamo ang mga inaasahan? Gaano kahalaga ang pagkakaroon ng mabisang pag-iisip para maisakatuparan ang mga nais?

Makatatulong ang aralin na ito upang masagot mo ang mga tanong na ito.
Handa ka na ba?

Tuklasin

Panuto: Basahin ang kwento ni Joven at tuklasin kung ano ang kanyang pinapahalagahan sa buhay at alamin mo rin kung ano ang nalinang sa kanyang pagkatao. Isulat sa inyong kuwaderno ang mga sagot. Handa ka na ba?

Ang aking Pinahalagahan at Nalinang na Birtud

Pitong magkakapatid sina Joven. Gumagawa ng banig ang kanyang ina samantalang walang permanenteng trabaho ang kanyang ama dahil sa karamdaman nito. Dahil sa kahirapan hindi sila nakapagpagawa ng isang disenteng bahay. Tagpi-tagpi ang dingding nito, bagamat yero ang bubong ay may mga butas. Masikip para sa siyam na tao ang maliit na espasyo ng bahay na nagsisilbing sala, kusina, kainan at tulugan ang buong kabahayan. Sa gabing maulan, magugulantang ang pamilya sa buhos ng ulan sa kanilang higaan kaya't inuumaga silang nakaidlip nang nakaupo habang nakapayong at kalong ang nakababatang kapatid.

Sa umagang may pasok sa eskuwelahan, bagamat hindi siya napakaaga hindi naman siya nahuhuli mula sa isa at kalahating kilometrong paglalakad mula sa kanilang bahay hanggang sa eskuwelahan. Malinis siyang manamit kahit pa nag-iisa lamang ang kanyang pantalon at polo na pangpasok na kailangan niyang labhan sa hapon upang magamit niya kinabukasan. Ipinagpapasalamat niya na mayroon siyang isang pares ng sapatos na bigay ng kaibigan ng kanyang ama. Sa tanghalian, nakakaraos ang kanyang pagkain mula sa tirang baon ng kanyang mga kaklase na ibinabahagi sa kanya.

Sa kabila ng lahat ng ito, masayahin, masigla at puno ng buhay si Joven. Matalino, nangunguna sa talakayan, matataas ang marka at magaling na pinuno. Hindi mababakas sa kanya na pinagdaraan niya ang mga sakripisyong nabanggit dahil sa kanyang positibong pagtingin sa buhay. Dahil sa angking talino sa pagguhit, binabayaran siya ng kanyang mga kamag-aral sa drawing na pinapagawa nila. Dahil matalino, nagpapaturo ang mga anak ng kanilang kapitbahay sa kanilang mga aralin at inaabutan siya ng mga magulang nila ng kaunting halaga. Sampung piso man ito o limampung piso, ibinibigay niya ito sa kanyang ina pandagdag sa kanilang gastusin. May mga araw na walang pasok na kailangan niyang magmaneho ng Sikad-sikad (pedicab na de padyak) para matulungan ang pamilya at matustusan ang ilang pangangailangan sa pag-aaral nilang magkakapatid. Niyaya din siya ng kanyang mga kaibigan sa ilang lakaran subali't mas pinili niya ang makauwi agad at makatulong sa kanyang ina at magawa ang mga gawain.

Ang liwanag na tumatagos mula sa siwang ng kanilang dingding na nagmumula sa ilaw ng kanilang kapitbahay ang tanging tanglaw nila sa gabi. Wala man silang mesa at upuan, hindi ito sagabal sa kanyang pag-aaral. Kahit minsan hindi siya pumapasok ng klase nang hindi gawa ang takdang aralin at walang proyekto. Ang poste ng ilaw sa kalyeng malapit sa kanilang bahay ang naging saksi ng kanyang pagpupursigi.

Mga tanong:

1. Ano ang pinahahalagahan ni Joven sa buhay na nais niyang abutin?
2. Ano-ano ang kanyang mga pinagdaanan sa buhay na makahahadlang sa kanya sa pag-abot nito?
3. Ano-ano ang ginawa niya upang malampasan ito?
4. Ano ang nalinang sa kanyang pagkatao dahil dito?
5. Paano nagkakaugnay ang pinahahalagahan ng tao sa kilos o gawain niya?

Suriin

Kaugnayan ng Pagpapahalaga at Birtud

Gusto mo bang maging tunay na mabuting tao? Malaki ang maitutulong ng babasahing ito para sa iyo.

Ang **Birtud** o (*virtue* ay galing sa salitang Latin na *virtus* (vir) na nangangahulugang “pagiging tao”, pagiging matatag at pagiging malakas. Ito ay nararapat lamang para sa tao. Kung kaya, hindi natin maaaring sabihin ang “*virtue* ng anumang hayop” dahil ang isang hayop ay walang kakayahan na ng anumang *virtue*. Ito ay dahil tanging tao lamang ang biniyayaan ng Diyos ng isip at kilos-loob. Ang tao ay may magkakatulad na isip ngunit hindi tayo magkakatulad ng kaalaman. Mayroon tayong magkakatulad na kilos-loob ngunit magkakaiba ng taglay na *virtue*. Mahalagang maunawaan na ang *virtue* ay laging nakaugnay sa pag-iisip at pagkilos ng tao.

Ang **gawi** ay bunga ng paulit-ulit na pagsasakilos o pagsasagawa ng isang kilos. Makakamit lamang ito kung lalakipan ng pagsisikap. Dahil ito ay dumadaan sa mahabang proseso at pagsisikap ng tao, hindi ito mawawala sa isang iglap lamang. Ito ay magiging isang permanenteng katangian na magtutulak sa tao na kumilos ng hindi lamang puno ng kasanayan kundi may kalakip na kawilihan at kasiyahan. Ang gawi ang unang hakbang sa paglinang ng birtud. Kaya ayon kay **Aristotle**, *kailangang gumawa ang tao ng makatarungang kilos dahil sa pamamagitan nito magiging makatarungan ang tao.*

Mahalagang malinang ang mabuting gawi upang masanay ang tao sa paggawa ng mabuting kilos. Subali’t ang birtud ay hindi simpleng nakasanayang kilos, sapagka’t ang kondisyong ito ay lumalabas na hindi pinag-iisipan, nangyari na lamang ang kilos dahil sanay na ang tao na ito ang ginagawa. Ang paulit-ulit na pagsasagawa ng kilos ay tulong upang malinang ang birtud subali’t ang birtud ay nangangailangan ng pagpili, pag-unawa at kaalaman. Nangangahulugan ito ng pagkilos nang may kamalayan. **Ang birtud ay pagpapasiyang kumilos at hindi bagay na nakakabit sa tao at awtomatikong lumalabas sa kilos ng tao.** Samakatuwid, ang birtud ay hindi lamang kinagawiang kilos kundi kilos na pinagpasyahang gawin ayon sa tamang katuwiran.

Ang birtud ay bunga ng mahaba at mahirap na pagsasanay. Bilang tao kailangan nating makamit ang dalawang mahalagang kasanayan:

1. Ang pagpapaunlad ng kaalaman at karunungan na siyang gawain ng ating isip. Ito ay makakamit sa pamamagitan ng paghubog ng mga intelektwal na birtud.
2. Ang pagpapaunlad ng ating kakayahang gumawa ng mabuti at umiwas sa masama na siyang gawain ng ating kilos-loob. Ito ay makakamit sa pamamagitan ng paghubog ng mga moral na birtud.

DALAWANG URI NG BIRTUD

Intelektuwal na Birtud

Ang mga intelektuwal na birtud ay may kinalaman sa isip ng tao “*gawi ng kaalaman (habit of knowledge)*”.

Mga Uri ng Intelektuwal na Birtud

1. Pag-unawa (*Understanding*)

- ❖ Ang pag-unawa ang pinakapangunahin sa lahat ng birtud na nakapagpapaunlad ng isip.
- ❖ Ito ay nasa buod (*essence*) ng lahat ng ating pag-iisip

2. Agham (*Science*)

- ❖ Ito ay sistematikong kalipunan ng mga tiyak at tunay na kaalaman na bunga ng pagsasaliksik at pagpapatunay.
Matatamo natin ito sa pamamagitan ng dalawang pamamaraan:
 - a. Pilosopikong pananaw – Kaalaman sa mga bagay sa kaniyang huling layunin (*last cause*) o sa kaniyang kabuuan.
 - b. Siyentipikong pananaw – Kaalaman sa mga bagay sa kaniyang malapit na layunin (*proximate cause*) o sa isang bahagi nito.

3. Karunungan (*Wisdom*).

- ❖ Ito ang pinakawagas na uri ng kaalaman. Ito ang pinakahuling layunin ng lahat ng kaalaman ng tao. Ang karunungan ang nagtuturo sa tao upang humusga ng tama at gawin ang mga bagay na mabuti ayon sa kaniyang kaalaman at pag-unawa.

4. Maingat na Paghuhusga (*Prudence*)

- ❖ Ang maingat na paghuhusga ay isang uri ng kaalaman na ang layunin ay labas sa isip lamang ng tao.
- ❖ Ito ay may layuning sabihin sa ating sarili kung paano kumilos nang tama o wasto.
- ❖ Ito ang pinakamahalaga at pinakamakabuluhan sa lahat ng mga intelektuwal na birtud kaya’t tinatawag itong “praktikal na karunungan” (*practical wisdom*).

5. Sining (*Art*)

- ❖ Ang sining ay paglikha, ito ay bunga ng katuwiran. Ang sining ay maaaring gamitin sa paglikha ng anumang may ganda, katulad ng obra ng isang pintor, awit ng isang kompositor at tula ng isang makata. Ngunit anumang likhang sining ay dapat na naisagawa nang maayos at puno ng kasanayan. Palaging binibigyang-diin ni Santo Tomas de Aquino na, “Ang isang “artista” ay hindi pupurihin dahil sa panahon at pawis na kaniyang nilapat sa kaniyang gawa kundi sa *kalidad* ng bunga ng kaniyang pagsisikap.

Mga Uri ng Moral na Birtud

Ang mga moral na birtud ay may kinalaman sa pag-uugali ng tao. May apat na uri ang Moral na Birtud.

1. Katarungan (*Justice*)

- ❖ Ang katarungan ay isang birtud na gumagamit ng kilos-loob upang ibigay sa tao ang nararapat lamang para sa kanya, sinuman o anuman ang kaniyang katayuan sa lipunan.

2. Pagtitimpi (*Temperance or Moderation*)

- ❖ Nabubuhay ang tao sa isang mapanuksong mundo. Maraming inihahain ang mundo sa ating harapan na maaaring maging dahilan upang magtalo ang ating pagnanasa at katuwiran.
- ❖ Ang pangunahing kailangan ay moderasyon. Nakikilala ng isang taong nagtataglay ng pagtitimpi ang bagay na makatuwiran at ang bagay na maituturing na luho lamang.

3. Katatagan (*Fortitude*).

- ❖ Ito ay ang birtud na nagpapatatag at nagpapatibay sa tao na harapin ang anumang pagsubok o panganib.

4. Maingat na Paghuhusga (*Prudence*).

- ❖ Ito ang tinuturing na ina ng mga birtud sapagkat ang pagsasabuhay ng ibang mga birtud ay dumadaan sa maingat na paghuhusga. Ang birtud na ito ay parehong intelektuwal at moral na birtud.

Ano ang pagpapahalaga?

Ang pagpapahalaga o (**values**) ay nagmula sa salitang Latin na **valore** na nangangahulugang pagiging malakas o matatag at pagiging makabuluhan o pagkakaroon ng saysay o kabuluhan.

Pagpapahalaga o values ay ang mga prinsipyo o pamantayan na tinuturing na mahalaga at kanais-nais.

Halimbawa:

- ☐ Pagpapahalaga sa kalusugan at kaginhawaan (health and well being)
- ☐ Pagpapahalaga sa katotohanan at pagpaparaan (truth and tolerance)
- ☐ Pagpapahalaga sa kapayapaan at hustisya
- ☐ Katarungan (justice)
- ☐ Pagtitimpi (temperance)
- ☐ Katatagan (fortitude)

Pagyamanin

Panuto: Gumuhit/gumupit ng isang larawan na nagpapakita ng pagpapahalaga at birtud. Pagkatapos, bigyang pagpapaliwanag ang nakapaloob sa larawan o guhit kung bakit ito ay kakikitaan ng pagpapahalaga at kung anong klaseng/uri ng birtud ito.

GUHIT/LARAWAN NG
PAGPAPAHALAGA

RUBRIK SA PAGBIBIGAY PUNTOS:

Nilalaman/ Kaangkupan sa Paksa-----10
Pagkamakatotohanan-----10
Paraan sa Paglalahad-----10
Kabuuang-----30 puntos

Isaisip

Gumawa ng isang pagninilay sa mga bagay na natutunan mo sa araling ito gamit ang chart sa ibaba.

Ang natutunan ko ay	
Ang nahihinuha ko ay	
Ang isasabuhay ko ay	

Isagawa

Panuto: Suriin ang mga sumusunod na mga sitwasyon na nagpapakita ng birtud at pagpapahalaga. Isulat sa inyong kuwaderno kung ano ang dapat mong gawin.

1. Si Rosita ay nagsisimula ng magdadalaga, nagpaalam siya sa kanyang mga magulang na gagabihin sa pag-uwi sa bahay dahil may mga proyektong kailangang gawin kasama ang kanyang mga kaklase. Pinayagan naman siya ng kanyang mga magulang ngunit kailangang umuwi siya sa takdang oras, dahil kapag hindi niya ito nasunod hindi na siya ulit papayagan na sumama ng kanyang mga magulang.

Tanong: Anong mahalagang aral ang itinaturo sa kanya ng kanyang mga magulang?
Sagot:

2. Si Mario ay binigyan ng kanyang kaibigan ng isang magandang sapatos. Dahil ito ay bigay lang, hindi dapat maghintay ng kahit anong kapalit ang kanyang kaibigan. Ngunit isang araw, binawi ng kanyang kaibigan ang sapatos nang walang dahilan.

Tanong: Kung ikaw si Mario, ano ang gagawin at magiging reaksiyon mo?
Sagot:

3. May isang mag-aaral na nagsabi “Kaya kong mabuhay nang mag-isa!” May mga pagkakataon naman daw na naiwan siyang mag-isa sa bahay at nakakaya niyang mabuhay dahil marunong siya sa mga gawaing-bahay. Ipinaunawa ng kanyang mga kaklase na kahit nag-iisa siya, kailangan pa rin niya ang ibang tao at naiimpluwensiyahan pa rin siya ng iba.

Tanong: Kung ikaw ang mag-aaral na ito, tatanggapin mo ba ang paliwanag ng iyong mga kaklase?

Sagot:

RUBRIK SA PAGBIBIGAY PUNTOS:

Nilalaman/ Kaangkupan sa Paksa-----10

Pagkamakatotohanan-----10

Angkop ang wikang ginamit-----10

Kabuuan-----30 puntos

Tayahin

Panuto: Isulat sa patlang ang salitang **TAMA** kung ang pahayag ay tama at **MALI** kung ang pahayag naman ay mali. Isulat ang tamang sagot sa inyong kuwaderno.

- _____ 1. Ang Birtud ay hindi lamang kinagawiang kilos kundi kilos na pinagpasiyahang gawin ayon sa tamang katuwiran at mangatwiran, magpasiya at kumilos
- _____ 2. Mahalaga na hindi malinang ang mabuting gawi upang hindi masanay ang mga tao na gumawa ng kabutihan sa ibang tao.
- _____ 3. Kailangang gumawa ang tao ng hindi makatarungang kilos dahil makakabuti ito sa kanyang pagkatao.
- _____ 4. Ang mga Intelektwal na birtud ay may kinalaman sa isip ng tao.
- _____ 5. Ang Moral na birtud ay may kinalaman sa pag-uugali ng tao.
- _____ 6. Nabubuhay ang tao sa isang mapanuksong mundo ang tanging pangunahing kailangan ay moderasyon.
- _____ 7. Ang mga pagsubok ang nagpatatag at nagpapatibay sa isang tao.
- _____ 8. Ang mga birtud ay kusang lumalabas pag ikaw ay may masamang intensyon sa kapwa.
- _____ 9. Ang tao lamang ang biniyayaan ng Diyos ng isip at kilos-loob.
- _____ 10. Ang mga Birtud ay para lamang sa mga taong malapit sa Diyos.

Karagdagang Gawain

Panuto: Sumulat ka ng isang pagninilay tungkol sa natuklasan mo sa kaugnayan ng iyong pagpapahalaga at gawaing ginagawa mo araw-araw. Isulat sa inyong kuwaderno.

Susi sa Pagwawasto

Subukin	
1. b	1. Tama
2. a	2. Mali
3. c	3. Mali
4. a	4. Tama
5. c	5. Tama
6. a	6. Tama
7. d	7. Tama
8. a	8. Mali
9. a	9. Tama
10. a	10. Mali
	Tayahin

Sanggunian

Dy, Manuel Jr., Leaño, Gayola, Sheryll, Marivic, Brizuela, Mary Jean, Querijero, Ellanore. 2013. *Edukasyon sa Pagpapakatao-ika-Pitong Baitang Kagamitan ng Mag-aaral*. Pasig City: Kagawaran ng Edukasyon.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Website: lrmds.depednodis.net

